www.fermude.com

زنجیرە ڕێنماییەکانی ڕێگای ڕاست (٢٥)

چیرۆکی

مەسیحی دەجال

وە دابەزینی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)

وە هەڵسانی بە کوشتنی دەجال

بەپێنوسی زانای پایەبەرز

محمد ناصرالدين الالباني (رحمه الله)

وەرگێڕانی:

م. عبداللطيف احمد مصطفى

(باوکی عبدالحق)

==

تێبینی : مافی بڵاوکردنەوەی بۆ هەموو سایتێکە بە مەرجێ وەکو خۆی بڵاوی بکاتەوەو دەستکاری نەکرێت

چاپی دووەم

١٤٢٩ کۆچی – ٢٠٠٨ زاینی

ناوەڕۆکی ئەم کتێبەیە بریتی یە لە :

پێشەکی

وشەی مەسیح چ مانایەك دەگەیەنێت ؟ وە حیکمەت چییە لە ناونانی

هەریەك لە پێغەمبەر عیسی(علیه السلام) و دەجال مەسیح ؟

ووشەی دەججال چ مانایەك دەگەیەنێت؟. وە حیكمەت چی یەلە ناونانی دەججال بەم ناوە؟
حیكمەت لە دەركەوتنی دەججال چی یە؟
فیتنەو تاقیكردنەوەی دەججال گەورەترین و ترسناك ترین تاقیكردنەوەیە
ئاشوب و فیتنەی پێشەوا گومڕاكەرەكان (الأئمة المُضلین)
ترسناك ترە لە سەر ئەوانەی بە دەججال ناگەن
لە كوێ دەردەكەوێ؟ وە كێ شوێنی دەكەوێ؟
سیفەتەكانی مەسیحی دەججال
بانگەشەی چی دەكات؟
ئەو تواناییانەی كە پێی دراون و، دەبنە هۆی خەڵەتاندن و گومڕاكردنی خەڵكی سادە و ساویلكە
ڕێگای خۆ پارێزی لە فیتنەی دەججال چی یە؟
كاتی دەركەوتنی دەججال حاڵی موسوڵمانان لەو سەردەمەی دەججال تێیدا دەردەكەوێت چۆن دەبێت؟
جەنگێكی گەورەو، سەركەوتنی موسوڵمانان بە سەر ڕۆمەكانداو، ڕزگار كردنەوەی (قُسطنطینیة)
ماوەی مانەوەی دەججال
ووشكانیو برسێتیەكی زۆر پێش هاتنی دەججال
ئەو شوێنانەی كە دەججال نایانگاتێ
ڕێنمایی یەكانی پێغەمبەرمان (ﷺ) بۆ خۆ پارێزی لە فیتنەی دەججال
دابەزینی پێغەمبەر عیسی(علیه السلام) وە كات و شوێن و چۆنیەتیەكەی وە حیكمەت لە دابەزینی ئەو بەتایبەت
سیفەتەكانی پێغەمبەر عیسی(علیه السلام)
لە ناوچوونی دەججال و جولەكە شوێن كەوتەكانی و كۆتایی هاتنی ئاشوبو فیتنەكەی
بەچی حوكم دەكات ئەرك و بەرنامەی پێغەمبەر عیسی(علیه السلام)
دوای كوشتنی دەججال وە بڵاوبونەوەی ئاسایش و بەرەكەت لە سەردەمی ئەودا
حەج كردنی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)
پلەی ئەوانەی هاوەڵێتی ئەو دەكەن
دەركەوتنی يأجوج و مأجوج
ژیان خۆشی دوای كوشتنی دەججال و لەناو چوونی يأجوج و مأجوج
فەترەی مانەوەی لەسە پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)لەسەر زەوی دوای دابەزینی. وە مردنی ئەوو، بڕوادارانیش دوای خۆی
ڕۆژی دوایی بەسەر كێ دا دێت و دونیا بەسەر كێ دا خەراپ دەبێت ؟
كۆتایی

بسم الله الرحمن الرحيم

إن الحمد لله نحمده ونستعينه، ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد ان لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمداً عبده ورسوله.

﴿ يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴾ (ال عمران:١٠٢)

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيرًا وَنِسَاء وَاتَّقُواْ اللّهَ الَّذِي تَسَاءلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ (النساء : ١)

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾ (الاحزاب: ٧٠ – ٧١)

أما بعد: فإن أصدق الحديث كتاب الله وخير الهدي هدي محمد ﷺ وشر الامور محدثاتها، وكل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة، وكل ضلالة في النار .

==

پێشەکی

هەر وەك ڕوون و ئاشكرايە يەكێك لە بيروباوەڕی ئەهلی سوننەو جەماعە باوەڕ بوون بە ڕۆژی دوايی كە ڕوكنێكە لە پايەكانی ئيمان، وە بەر لە هاتنی ڕۆژی دوايی نيشانەی گەورەو بچووك هەيە، وە يەكێك لە نيشانە گەورەكانی: دەرچوونی مەسيحی دەججالە، وە دابەزينی (عيسى)ی كوڕی (مريم)ە.

وە لەبەر مەزنی و گەورەيی ئەو ڕووداوەو شەڕی فيتنەی دەججال پێغەمبەری خوا ﷺ بەدرێژی بۆی باس كردووين بە ووردی، وە ئاگاداری پێ داوين لێی، وە سيفەتەكانی بۆ باس كردووين، وە ئەو شتانەی كە دەبێتە خۆپارێزی كردن لە شەڕی فيتنەی فێری كردووين، بۆيە فێری كردووين تەنانەت لە ناو نوێژەكانمان پەنا بگرين بە خوا لە شەڕی.

وەهەر لەبەر گرنگی بابەتەكەيە زانای پايە بەرزی فەرموودە ناسی سەردەم (محمد ناصرالدين الالبانی~) ئەم كيتابەی داناوە، وە ئەمە بە يەكێك لە كتێبە جوانەكانی دەژمێردرێت كە بۆ موسڵمانانی جێ هێشتووە.

وە ئەوەی هانی شێخ ئەلبانی دا بۆ دانانی ئەم كيتابە ـ هەر وەك خۆی لە سەرەتاكەيەوە باسی دەكات ـ دوو خاڵ بووە :

يەكەميان: گومانی زۆرێك لەوانەی كە خۆيان دەدەنە پاڵ عيلم (وەك قرضاوي وێنەی ئەمانە) لە عەقيدەی دابەزينی پێغەمبەر (عيسى (عليه السلام)) و كوشتنی دەججال لە دوا زەماندا .

دووەميان: خەڵكی بەگشتی ـ مەگەر ئەوەی خودا بيەوێت ـ باسی دەرچوونی دەججال و دابەزينی پێغەمبەر (عيسى) (عليه السلام) ناكەن .وە هەر بۆيە منيش بە پێويستم زانی كيتابە بە نرخە وەرگێڕمە سەر زمانی كوردی تا وەكو موسڵمانان بێ ئاگانەبن وە ئەوە بزانن كە ئەمە لە عەقيدەی ئەهلی سوننەو جەماعەتە، وە بۆيە لەسەر داوا كردنی زۆرێك لە موسڵمانان جارێكی تر بە چاپمان گەياند بە هيوای سوود وەرگرتن .

والحَمْدُللهِ ربِّ العالَمِين

ل.وەرگێڕ

٣/ ربيع الأول/١٤٢٩

ووشەی مەسيح چ مانايەك دەگەيەنێت؟

وە حيكمەت چی يە لە ناونانی هەريەك لە پێغەمبەر عيسى (عليه السلام) و، دەججال بە مەسيح ؟

وشەی مەسيح لە زمانی عەرەبيدا لەسەر وەزنی (فعيل)ە، كە بەدوو مانا دێت:

١. بە مانای اسم مفعول (ممسوح) واتە ڕەش بوەوەو سڕاوە. وە بەو مانایەی بە دەججال دەوترێ مەسیح، چونکە چاوێکی سڕاوەتەوە و ڕەش بۆتەوە و نەماوە.

٢. بە مانای اسم فاعل (ماسح) واتە سڕەرەوەو دەست پێداهێنەر. وە بەو مانایە بە عیسا پێغەمبەر دەوترێت مەسیح، چونکە دەستی دەهێنا بەسەر نەخۆشداو بە ئیزنی خوا چاکی دەکردەوە.

- کەواتە دەججال مەسیحی گومڕایی یە. وەعیسی مەسیحی ڕێنمایی‌و هیدایەتە.

ووشەی دەججال چ مانایەك دەگەیەنێت؟.

وە حیکمەت چی یە لە ناونانی دەججال بەم ناوە؟

وشەی دەججال، لە (دَجَل)ەوە هاتووە، واتە داپۆشی، وە دەججال یەعنی زۆر داپۆشەر.

وە بۆیە بە دەججال ناو براوە، چونکە زۆر حەق دادەپۆشێ بە ناحەق‌و درۆ، وە هەروەها کوفرەکەی خۆی لە پێش چاوی خەڵکی دادەپۆشێ بە درۆو دەلەسەو فێڵ و سەر لێ شێواندن.

حیکمەت لە دەرکەوتنی دەججال چی یە؟.

خوای پەروەردگار بەندەکانی تاقی دەکاتەوە بە ناردنی دەججال بەو چەند دیاردە ناعادەتی و توانا سنوردارەیەوە. بەڵام پەروەردگاری بە ڕەحم چەند نیشانەیەکی داناوە بۆ ناسینی دەججال، بۆ ئەوەی خەڵکی زۆر پێی نەخەڵەتێن.

بەڵام دڵ نەخۆشەکان و ئەو نەفامانەی کە هەموو دیاردەیەکی ناعادەتی بە کەرامەت دادەنێن و جیاوازی ناکەن لە نێوان خوا پەرستی و

شەخس پەرستی، ئەوانە هەر دەخەڵتێن و دەکەونە داویەوەو شوێنی دەکەون.

بەڵام لە بەرامبەردا بڕوادارانی ڕاست و خوا بە تەنها پەرست پێی ناخەڵەتێن، بەڵکو ئیمانیان زیاتر پتەو دەبێت بە پەروەردگاریان[1].

۞۞۞۞ ۞۞۞۞

فیتنەو تاقیکردنەوەی دەججال گەورەترین و ترسناك ترین تاقیکردنەوەیە

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی[1]:

---

(١) قال القاضي عياض: ((ابتلى الله به عباده، وأقدره على أشياء من مقدورات الله تعالى...يدَّعي الإلهية، وهو في نفس دعواه مُكذِّبٌ لها بصورة حاله، ووجود دلائل الحدوث فيه، ونقص صورته، وعجزه عن إزالة العور الذي في عينيه، وعن إزالة الشاهد بكفره المكتوب بين عينيه.

ولهذه الدلائل وغيرها لايغتر به إلّا رعاع من الناس، لسدِّ الحاجة والفاقة؛ رغبة في سد الرمق، أو تقيَّة ، أو خوفا من أذاه، لأنه فتنة عظيمة...وأما أهل التوفيق، فلا يغترون به، ولا يُخدعون لِما معه، لما ذكرناه من الدلائل المكذِّبة له، مع ما سبق لهم من العلم بحاله، ولهذا يقول له الذي يقتله ثم يُحييه: **ما ازددت فيك إلاّ بصيرة**)) شرح النووي لمسلم.

وقال ابن كثير: ((إن الدجال يمتحن الله به عباده بما يخلقه معه من الخوارق المشاهدة في زمانه...وهذا كله ليس بمخرفة، بل له حقيقة امتحن الله بها عباده في آخر الزمان؛ فيضل به كثيرا، ويهدي به كثيرا؛ يكفر المرتابون، ويزداد الذين آمنوا إيمانا)) (النهاية: الفتن والملاحم ١ | ١٢١).

(١) **چیرۆکی مەسیحی دەججال و دابەزینی عیسا علیه السلام کە لەم نامیلکەیەدا خراوەتە بەردەست، بەو شێوەیەیە کە لە پێغەمبەری خواوە ﷺ بەسەنەدی ڕاست گێڕدراوەتەوە. وە شێخ (محمد ناصر الدين الألباني)- ~- ڕیوایەتەکانی کۆکردۆتەوەو ڕاستەکانی لێ هەڵبژاردوون. لە کتابێکیدا بەناوی (قصة المسيع الدجال ونزول عيسى عليه الصلاة والسلام وقتله إياه) على سياق رواية أبي أمامة τ مضافاً إليه ما صح عن غيره من الصحابة ﷺ. وە**

ئەی خەڵكینە ! ، بەڕاستی هەر لەو كاتەوە كە خوای گەورە وەچەی ئادەمی دروست كردووە، لەسەر ڕووی زەوی هیچ فیتنەو تاقی كردنەوەیەكی گەورەترو سەخت تر لە فیتنەی دەججال نەبووەو ناشبێت، تاوەكو هاتنی ڕۆژی دوایی.

وە هەر موسوڵمانێك، لە تاقیكردنەوەو فیتنەی نێوان موسوڵمانان ـ كە لە پێش هاتنی دەججالەوە ڕوو دەدات ـ دەرچێت، ئەوە لە فیتنەی دەججالیش دەردەچێت ـ إن شاء الله ـ .

خوای گەورە هیچ پێغەمبەرێكی نەناردووە، ئیللا ئوممەتەكەی وریا كردۆتەوە لە مەترسی دەججالە كوێری یەك چاو، وە منیش ئینزارتان دەكەمەوە، وە من كۆتایی پێغەمبەرانم و ئێوەش كۆتایی ئوممەتانن. كەواتە گومانی تێدا نی یە كە دەججال لە ناو ئێوەدا، وە لە سەردەمی ئێوەدا دەردەكەوێت.

وە باسی هاتنی دەججال ڕاستە، بەڵام ئایا كاتی هاتنی نزیكە؟. بەڵێ، چونكە هەر شتێك كە بەڕێوە بێت و لە هاتندا بێت، ئەوە هەر نزیكە.

ئاشوبو فیتنەی پێشەوا گومڕاكەرەكان (الأئمة المُضلين) ترسناك ترە لە سەر ئەوانەی بە دەججال ناگەن.

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

ئەگەر لە كاتێكدا دەركەوێت كە من لە ناوتاندابم، ئەوە من لەبری هەموو موسوڵمانان بەرەنگاری دەبمەوەو، بەڵگەو نیشانە پوچەڵەكانی هەڵدەوەشێنمەوە. وە ئەگەر لە دوای منیش دەركەوت ئەوە هەر موسوڵمانەو پارێزگاری لە خۆی دەكات، بەئەندازەی عیلم و یەقینی بە خواو پەیامەكەی، لە بەرامبەری دەوەستێت.

(واتە ئەگەر تەواو خواناس و خوا پەرست بێت و، بە دین شارەزاو كار كردوو بێت، ئەوە هەڵناخەڵەتێت بە شوبهەكانی دەججال، ئەگەرنا ئەوە سەری لێ دەشێوێت و دەكەوێتە داویەوە). وە ﷺ فەرمووی: بەڵام دوای منیش پەروەردگار پارێزەرتان دەبێت بەهۆی زانا چاكەكانتانەوە[1].

لە كوێ دەردەكەوێ؟ وە كێ شوێنی دەكەوێ؟

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

دەججال لە ڕۆژ هەڵاتەوە دەردەچێت، لە شوێنێك كە پێی دەوترێت (خوراسان)، وە حەفتا هەزار لە جولەكەكانی(ئەصبەهان)ی شوێن دەكەوێت، كە ڕوویان (دەم و چاویان) پانەو، كوڵمەیان زەق و دەرچووە، وەك مەتەرێز (قەڵغانی پارێزەر لە هێرشی بەرامبەر) (المجان المطرقة أي الترس).

وە لە ڕێگایەكەوە دەڕوات لە نێوان عێراق و شام، وە لە ڕاست و چەپی خۆی فەسادی وخراپەكاری بڵاو دەكاتەوە.

منیش پوختەكەیم كردووە بە كوردی، وە كردومەتە بەش بەش بەگوێرەی باسەكان و سەرە بابەتی گونجاوم بۆ داناون، وە چەند زیادە زانیاریەكی تری ڕاستیشم خستۆتە سەر بۆ زیاتر سوود وەرگرتن. وە هەركەسێ بیەوێت دەقی فەرمودەكان بەزمانی عەرەبی بزانێت، ئەوە با بگەڕێتەوە بۆ كتابەكەی شێخ ئەلبانی~ .

[1] كەواتە زانایانی باش كە لە ناو كۆمەڵدا بن ئەوە پارێزەرن لە گومڕابوونی خەڵكەكەو، ڕەحمەت و هۆی بەختەوەریشن بۆ گەلەكانیان كە شوێنیان بكەون.

سیفەتەکانی مەسیحی دەججال

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

ئەی بەندەکانی خوا، ئێوە خۆڕاگر بن خۆڕاگر لەسەر ئیمان و ئیسلامەکەتان، هەر چەندە ئازاریشتان بدات و شوبهەشتان بۆ بهێنێ، بۆ سەر لێ شێواندنتان.

وە من بۆتان وەسف دەکەم، وەسف کردن و باس کردنێك وەها کە هیچ پێغەمبەرێکی پێش من، بەو شێوەیە بەتەواوی باسی نەکردووە.

وەئەم دەججالەش گەنجێکی ئەسمەری کوڵمە سوور (سورکەی)[1] قژ زۆری ئاڵۆزو لول و گرژو بڵاوە، وە کورتە باڵای زەخمە، وە لەکاتی ڕۆیشتندا قاچەکانی (لینگەکانی) لێك دوور دادەنێت، وەك منداڵی خەتەنە کراو. ئەمەش یەکێکە لە عەیبەکانی[2]

وە لە نێوان دوو چاوەکانی نوسراوە (کافر)، وە هەموو بڕوادارێکی خوێندەوارو نەخوێندەوار، یان [هەموو ئەوانەی ڕقیان لە ڕەفتاری دەججالە] ئەم نوسراوە دەخوێنێتەوە.

وە دەججال بە پارچە گۆشتێکی ئەستوری سەوزی دروەشاوە ناوچەی چەپی داپۆشراوە. وەچاوی ڕاستیشی لە جێگای خۆی ڕەش بۆتەوەو ڕوناکی تێدا نەماوە، وەکو دەنکە ترێی پوکاوەی ئاو تێدا نەماو وایە، کە نە ڕۆچووەو قوڵە، وەنە دەرچووەو زەقە. وە ئەمەش نیشانەیەکی تری درۆکەیەتی، چونکە پەروەردگارتان هیچ چاوی کوێر نییە.

وە نیشانەیەکی تری ئەوەیە، کە لەسەر زەویدا دەڕوات، بەڵام زەوی و ئاسمان موڵکی پەروەردگاری بونەوەرن.

وە ئەوەندە زۆر باسی دەججالم بۆ کردن، هەتا ترسام لەوەی لە بەر زۆری باسەکان تەواو لەبەری نەکەن و لێیان تێ نەگەن!.

بانگەشەو (إدعاء)ی چی دەکات؟.

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

دەججال سەرەتای بانگەوازیەکەی بەوە دەست پێ دەکات دەڵێت: من پێپغەمبەرم. لە حاڵەتێکدا کە هیچ پێغەمبەرێك نی یە دوای من!.

[ئەمەش بەڵگەیە لەسەر بەدرۆ هاتنەوەی].

لە دواییدا زیاتر زێدەڕەوی دەکات و دەڵێت: من پەروەردگارتانم. لە حاڵەتێکدا کە پەروەردگارتان نابینن تا نەمرن. (واتە لە دونیادا پەروەردگار نابینرێت، کەوابوو ئەوە بەڵگەیەکی ئاشکرایە لەسەر درۆیەتی دەججال، چونکە دەی بینین و دەشڵێ من پەروەردگارتانم!).

ئەو توانایانەی کە پێی دراون، دەبنە هۆی خەڵەتاندن و گومڕاکردنی خەڵکی سادەو ساویلکە

لە حەدیسی ڕاستدا هاتووە کە:

١. یەکێك لە فیتنەکانی ئەوەیە، کە ڕوباری ئاوو کێوی نان (جبل الخبز)ی لەگەڵدایە، لە کاتێکدا کە خەڵکی پێویستیان بە نان و ئاوە[1].

٢. وە یەکێکی تر لە فیتنەکانی ئەوەیە، بە کابرایەکی عەرەبی دەشتەکی (الأعرابي) دەڵێت: ئەگەر بێت و من باوك و دایکە مردووەکانت بۆ زیندوو بکەمەوە، ئەو کاتە شاهیدی دەدەیت کە من پەروەردگارتم؟. عەرەبە نەزانەکەش دەڵێت: بەڵێ ئەو کاتە دوو شەیتان خۆیان دەهێننە سەر شێوەی دایك و باوکی لە پێش چاوی، وە دەڵێت ئەی ڕۆڵە شوێنی کەوە، بە ڕاستی ئەمە پەروەردگاری تۆیە!.

---

[1] بڕوانە: (فتح الباري: ٦٠٩/١٤) شرح حديث (رقم ٧١٢٨).

[2] وەکو قوڕ دەردەکەوێت .

[1] (بڕوانە فتح الباری).

٣. وەیەکێکی تر لە فیتنەکانی ئەوەیە کە بەلای ئاوەدانیەکدا دەڕوات، وە بانگیان دەکات بۆ ئیمان پێهێنانی، ئەوانیش بە درۆی دادەنێن، کەچی کە بە جێیان دەهێڵێت، هیچ مەڕو ماڵات و ئاژەڵیان نامێنێت وهەمووی دەمرێت.

٤. وە لە فیتنەکانی تری ئەوەیە کە بەلای ئاوەدانیەکدا دەڕوات و بانگیان دەکات ئەوانیش ئیمانی پێ دەهێنن و وەڵامی دەدەنەوە. ئەویش فەرمان دەکات بە ئاسمان باران ببارێنێت؛ وە یەکسەر دەبارێت، وە فەرمان بەزەوی دەکات ڕووەك بروێنێت؛ وە یەکسەر دەڕوێت، تاوەکو ئاژەڵەکانیان ئەو ڕۆژە لە لەوەڕگا دەگەڕێننەوە بە تێرترین و قەڵەوترین شێوە، کە کەلەکەیان تێك شکاون و گوانیان پڕ بوون لە شیر لە هەموو ڕۆژێك زیاتر!.

٥. وە بەلای شوێنێکی وێرانی کاول بوودا دەڕوات و پێی دەڵێت: کەنزو زێڕو زیوو مادده بەهاکانی ناوەوەت فڕێدە دەرەوە، زەویش کەنزەکەی دەخاتە دەرەوەو، دەکەونە شوێن دەججال، وەکو کۆمەڵە هەنگ تۆپەڵ و یەك لە دوای یەك لە شوێن ئەمیرەکەیان دەکەون.

٦. وە لە فیتنە سەر لێ شێوێنەرەکانی دەججال ئەوەیە، کە دوو ڕووباری لەگەڵدایە بە وێنەی بەهەشت و دۆزەخ. یەکێکیان کە بەچاو دیارە ئاوێکی سپیەو دەڕوات، پێی دەڵێت (بەهەشت)، وە ئەوی تریشیان کە بە چاو دیارە ئاگرێکی هەڵگیرساوو بڵێسەدارە[1].

ڕێگای خۆ پارێزی لە فیتنەی دەججال چی یە؟

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

جا هەرکەسێك لە ئێوەی موسوڵمان گەیشتە ئەو کاتەو، ئاوی ویست، ئەوە با لەو ڕووبارە بخواتەوە کە بە ئاگر دەبینێت، وە بە چاوەکانی بنوقێنێت و سەری خۆی دابنوێنێتەوە بۆ ناو ڕووبارە ئاگرەکە، ئەو کاتە یەکسەر ئاوێکی ساردی سازگاری باشی دەست دەکەوێت نەك ئاگر، چونکە ئاگرەکەی ئاوە.

جا هەر کەسێك توشی ئاگرەکەی بوو، ئەوە با داوای فریاکەوتن لە خوا بکات و سەرەتای سورەتی (الكهف)ی بەسەردا بخوێنێت، چونکە بەڕاستی ئەو ئایەتانەی سەرەتای سورەتی (الكهف) پەناتانن لە فیتنەی دەججال. وە ئەو ڕووبارەی کە بە ئاو دەبینن، لە ڕاستی دا ئاگرێکی سوتێنەرە، جا هەر کەسێك بچێتە ناویەوە، ئەجرو پاداشت و خێری لە دەست دەچێت گوناهی بۆ دەنوسرێت، بەڵام ئەوەی بچێتە ناو ئاگرەکەوە، ئەوە ئەجری بۆ دەنوسرێت و گوناهی لێ دەوەرێت.

کاتی دەرکەوتنی دەججال

حاڵی موسوڵمانان لەو سەردەمەی دەججال تێیدا دەردەکەوێت چۆن دەبێت؟

جەنگێکی گەورەو، سەرکەوتنی موسوڵمانان بە سەر ڕۆمەکانداو، ڕزگار کردنەوەی (قُسطنطينية).

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

دەججال لە کاتێکدا دەردەکەوێت کە خەڵکی جیاجیاو ناکۆکن لەناو یەکتریداو ڕقیان لە یەکتریە، وە دین سوك بووە لە ناویانداو پەیوەندی نێوانیان تێك چووەو خراپ بووە.

---

[1] ئەوانە بەڵگەن لەسەر ئەوەی کە وەڵامدانەوەی هاوارکەرانی غەیری خوا لە شەیتانەوەیەو، تاقی کردنەوەی خوایی یەو، نیشانەی گومڕاییە نەك ڕێنمایی.

وە بۆ زیاتر دڵنیابوون لەم ڕاستیە بڕوانە کتێبی (**خوا پەرستی نەك شەخس پەرستی**) نوسەر .

لەو کاتەدا دەججال دەردەکەوێت و دەچێتە هەموو لایەك (فیرِد كلَّ مَنهل) وە زەوی بۆ دەپێچرێتەوەو خڕدەبێتەوە، هەروەك چۆن کەوڵی بەران (فروة الكبش) خڕ دەبێتەوە (مەبەست بە خڕبوونەوەو پێچرانەوەی زەوی بۆی، ئاسان گەیشتنیەتی بە هەموو لایەکی زەویداو، پیادا گەڕان وگەشت کردنیەتی تیایدا).

وەدەر ناکەوێت تا ئەو کاتە کە ڕۆمەکان لە (أعماق) یا لە (دابق) [1] کۆدەبنەوە لە دژی موسوڵمانان، وە ئەهلی ئیسلامیش کۆدەبنەوە بۆیان. وە سوپایەك لە مەدینەوە دەردەچێ بۆ سەر ڕۆمەکان، کە ئەو سوپایە لە باشترین و هەڵبژێردراوترینی ئەهلی سەرزەویە لەو کاتەدا.

جا کە بەرامبەر ڕۆمەکان وەستان، ڕۆمەکان دەڵێن: ئەی سوپا ئێوە ڕێگامان بۆ چۆڵ بکەن و وازمان لێ بهێنن تا بچینە سەر ئەو موسوڵمانانەی کە لە ئێمەیان بە دیل گرتووە (سَبَوا مِنا) بۆ ئەوەی بجەنگێن دژیان.

وە موسوڵمانەکانیش دەڵێن: نەخێر (والله) ڕێگاتان بۆ چۆڵ ناکەین بۆ سەر برا موسوڵمانەکانمان. ئەو کاتە دەجەنگێن بە رامبەریان، وە لەو جەنگەدا هەڵگەڕانەوەیەکی توند ڕوو دەدات{ وتكون عند ذاكمُ القتالِ ردةٌ شديدة} . وە موسوڵمانەکان، کۆمەڵە فیداکارێك دادەنێن کە نەگەڕێنەوە بە سەرکەوتویی نەبێت، ئەگەر هەمووشیان بکوژرێن.

وە جەنگێکی خەست ڕوودەدات تاوەکو تاریکایی شەو لێکیان جیادەکاتەوە وشەڕ دەوەستێ بە بێ سەرکەوتنی هیچ لایەك.

وەدوایی ئەو کۆمەڵە فیداکارانە هەموویان لە ناو دەچن، بەڵام موسوڵمانان کۆمەڵە فیداکارێکی تر هەڵدەبژێرێت کە تا مردن نە گەڕێنەوە بە سەرکەوتویی نەبێت، ئەوانیش دەجەنگن تاوەکو دیسان شەو کۆتایی بە جەنگ دەهێنێتو هەردوولا دەگەڕێنەوە بنکەکانیان بە بێ سەرکەوتنی هیچ لایەکیان. وە دوای جەنگانێکی تر ئەم کۆمەڵە فیداکارەش لە ناو دەچن. بەڵام بەهەمان شێوە موسوڵمانان کۆمەڵـــــە فیداکارێکی تر دادەنێت کە نەگەڕێنەوە تا مردن بە سەر کەوتویی نەبێت. ئەوانیش دەجەنگن تا شەو، ئەوکاتە ناچار هەر دوولا دەگەڕێنەوە بێ سەر کەوتن، وە ئەو کۆمەڵە فیداکارەی سێهەمیش لە ناو دەچن.

وە کە ڕۆژی چوارەمی جەنگ هات باقی موسوڵمانان بۆ ڕۆمەکان ڕاست دەبنەوەو بە گژیاندا دەچنەوەو بەربەرەکانیان دەکەن، وە سێیەکی سوپای موسڵمانان پاشە کشە دەکات و ڕادەکات، وەخوای گەورەش

هەرگیز تۆبە لەوان قبوڵ ناکات. وە خوای گەورە مردن و بنەبڕکران لەسەر ڕۆمەکان دادەنێت کوشتارێکی وایان لێ دەکرێ کە وێنەی نە بینراوە، یا نابینرێت، بە شێوەیەکی وا کە باڵندە بەسەر لاشەکانیاندا بڕوات ناتوانێت لێیان تێپەڕکات و دەمرێت.

ئەوکاتە نەوەی باوکێك کەکاتی خۆی سەد کەس بوون ئێستا سەر ژمێری خۆیان دەکەنەوە سەیر دەکەن تەنها یەك پیاویان ماوە ! جا لەبەر ئەوە بەچ غەنیمەتێك دڵ خۆش دەبێت و چ میراتێك دابەش بکرێت؟!.

دوای ئەو سەرکەوتنە، موسڵمانان دەگەنە (قُسْطَنطنية) (إستنبول) کە شارێکە لایەکی لە ووشکانییەو لایەکی تری لەناو دەریایە، وە ئەوشارە ڕۆمیەکان لە ئاخیری زەماندا داگیری دەکەن بە حەفتا هەزار کەس، بەڵام کاتێك موسڵمانە سەرکەوتوەکان دێنە سەر شارەکە ناجەنگن دژیان بە چەك و هیچ تیرێکیشیان بۆ ناهاون، بەڵکو تەنها دەڵێن: **لا إله إلا الله، والله أكبر**، ئەو کاتە یەکسەر یەکێك لە لایەکانی کە لەناو دەریادایە دەکەوێتە ژێر دەسەڵاتی موسڵمانەکان، لەپاشان جارێکی تر دەڵێنەوە: **لا إله إلا الله والله أكبر**، ئەو کات لاکەی تریشی ژێر باری موسڵمانان دەبێت. وە بۆ جاری سێیەم دەڵێن: **لا إله إلا الله والله أكبر** ئەو کاتە ڕێگاو دەرگایان بۆ دەکرێتەوە، دەچنە ناو شارەوەو سەردەکەون و غەنیمەتیان دەست دەکەوێت.

---

[1] دوو شوێنن لە شام ، نزیك شاری حلب .

وە لەکاتێکدا کە ئەوان غەنیمەت دابەش دەکەن لە ناو خۆیاندا و چەکەکانیشیان بەدرەختی زەیتونەوە هەڵواسیوە، شەیتان هاوار دەکات و دەڵێت: مەسیحی دەججال لە دواوە چۆتە سەر کەس و کارو ئەهلەکانتان!.

ئەوانیش ئەو غەنیمەتەی لە دەستیاندا بوو فرێ ی دەدەن و دەردەچن.[وە ئەو هەواڵەی شەیتان درۆیە]. وە موسڵمانان لە پێش خۆیانەوە (دە) سوار دەنێرن.

پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرمووێت: (من دەزانم ناوی خۆشیان و باوکەکانیشیان چیەیە، وەڕەنگی وولاخەکانیشیان دەزانم، وە ئەو (دە) سوارە باشترین و چاکترین سواری سەر زەوین لەو کاتەدا. جا کە گەیشتنە شام ئەوکاتە دەججال دەردەکەوێت).

ماوەی مانەوەی دەججال

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

دەججال چل ڕۆژ دەمێنێتەوە، بەڵام ڕۆژێکیانی وەك ساڵێکە، وە ڕۆژێکیشیانی وەك مانگێکە. وە ڕۆژێکیشیانی وەك هەفتەیەکە، وە باقی ڕۆژەکانی تریشی وەك ڕۆژە عادەتیەکانی ئێوەیە.

فەرموویان: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ، ئەو ڕۆژەی کە وەکو ساڵێك وایە، ئایا نوێژی تەنها یەك ڕۆژ تیایدا بەسە؟!.

فەرمووی: نەخێر، ئەندازەی ڕۆژی ئاسایی دابنێت لە ناو ئەو ڕۆژە درێژەی کە وەکو ساڵێکە.

{واتە: چۆن لە هەر بیست و چوار سەعاتێکدا پێنج نوێژ دەکرێت بەهەمان شێوەش لە هەموو بیست و چوار سەعاتێکی ئەو ڕۆژەدا}.

فەرموویان: **خێرایەکەی لە زەویدا چۆنە**؟.

فەرمووی: وەکو بارانێك کە بایەکی لە پشتەوە بێت و پاڵی پێوە بنێ.

ووشکانی و برسێتیەکی زۆر پێش هاتنی دەججال

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

وە پێش هاتنی دەججال سێ ساڵی زۆر ووشکانی و گرانی دەبێت، خەڵکی زۆر توشی برسیەتی دەبن تیایاندا.

خوای گەورە لە ساڵێ یەکەمدا فەرمان دەکات بە ئاسمان کە سێیەکی باران بهێڵێتەوە و نەی بارێنێت. وەفەرمانیش بەزەوی دەکات کە سێیەکی رووەکی نەڕوێنێت.

وە ساڵی دووەم فەرمان دەکات بەگرتنەوەی دوو سێیەکی(٢\٣)ی باران و رووەك.

وە ساڵی سێهەم فەرمان دەکات بەگرتنەوەی هەموو باران و رووەك، جا ئەو ساڵە قەترە ئاوێك نا بارێت و چڵە رووەکێك ناڕوێت و سەوز نابێت، وە گشت مەڕو ماڵات دەمرن تەنها ئەوە نەبێت کە خوا ویستی مانەوەی هەیە.

وترا: ئەی چ شتێك خۆراکی خەڵکی دەبێت لەو زەمانەدا؟.

فەرمووی: {لا إله إلا الله، ألله أکبر، سبحان الله، والحمد لله}.

(واتە ئەم زیکرانە شوێنی خواردنیان بۆ دەگرنەوە).

ئەو شوێنانەی کە دەججال نایانگاتێ

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

هیچ شوێنێك نامێنێت لە سەر زەوی ئیللا بە سەریدا دەڕوات و تیایدا دەردەکەوێت، تەنها چوار شوێن نەبێت:

(مزگەوتی مەککە، مزگەوتی مەدینە، کێوی طور، مزگەوتی أقصی).

وەکە بیەوێت لە هەر ڕێبازو کەلێنێکی مەککەو مەدینەوە بچێتە ژوورەوە، ئەوا مەلائیکە بە شمشێری دەرکێشراوی ئامادەوە بەر پەرچی دەدەنەوە.

وە هیچ شارێك نامێنێت ئیللا ترسی مەسیحی دەججال دەیگاتێ، تەنها مەدینە نەبێت، کە ئەو کاتە حەوت دەرگای دەبێت و لەسەر هەر دەروازەیەکی دوو فریشتە پاسەوانی دەکەن و مەترسی مەسیحی دەججال ڕەت دەکەنەوە، تاوەکو دەگاتە لای زەویە ڕووکەش خوێیاوکەکەی (جُرف)، کە شوێنێکە لە پشت کێوی ئوحد، لەوێ دادەبەزێت و تارمەیەك (کەپرێك) بۆ خۆی دروست دەکات.

وە شاری مەدینە سێ لەرزەی تێ دەکەوێت کە خەڵکی دێتە هەژان و لەرزان، ئەو کاتە هیچ موونافیقێکی پیاوو ژن نامێنێت ئیللا لە شار دەچێتە دەرەوە بۆ لای دەججال، وە شاری مەدینە مرۆڤە پیسەکانی فڕێ دەداتە دەرەوە بەرەو دەججال هەروەکو چۆن کوورەی ئاسن چڵكو ژەنگو پیسی ئاسن فڕێ دەداتو پاکی دەکاتەوە، ئەو ڕۆژەش ئاوا مەدینە پاك دەبێتەوە و بەو ڕۆژە دەووترێت ڕۆژی پاك بوونەوەو پاڵاوتن، وە زۆربەی ئەوانەی دەچنە دەرەوە بۆ لای دەججال لە ئافرەتانن.

پیاوێکی گەنج لە بڕواداران کە لە باشترینی یانە لەو ڕۆژەدا دەڕوات بەرەو دەججال وە پاسەوانە چەکدارەکانی دەججال بەرەو ڕووی دەبنەوەو پێی دەڵێن: بەرەو کوێت مەبەستە؟.

دەڵێت: بەرەو ئەوەی کە دەرکەوتووە (واتە بەرەو دەججال).

پێی دەڵێن: ئەوە تۆ ئیمان ناهێنی بە پەروەردگارمان؟.

دەڵێت: پەروەردگاری ئێمە ونو نادیارو نەناسراو نییە (ما بِرَبِّنا خَفاءٌ).

دەڵێن: بیکوژن.

ئەو جار هەندێکیان بە هەندێکیان دەڵێن: ئەی پەروەردگارتان قەدەغەی نەکرد لێتان کەکەس بکوژن بێ ئەو؟. واتە پێش ئاگاداری ئەو؟.

ئەو کاتە دەیبەن بۆ لای دەججال، وە کە دەججالی بینی دەڵێت: ئەی خەڵکینە، شاهیدی دەدەم کە ئەمەیە ئەو دەججالەی کە پێغەمبەر ﷺ بۆی باس کردووین.

ئەو کاتە دەججال ئەمر دەکات درێژی بکەن بۆ لێدان، وەپشت و سکی لێك دەکێشنەوە بە لێدان (واتە زۆری لێ دەدەن تا پشتی نەرم دەبێتو وەك پێستەیەك بە لێدان لێك دەکشێت و تەخت دەبێت لەگەڵ زەویدا). ئەو کاتە پێی دەڵێت: ئێستا ئیمانم پێ ناهێنێت؟..

دەڵێت: تۆ مەسیحی دەججالیت.

دەججال بە شوێن کەوتوەکانی خۆی دەڵێت: ئەگەر بیکوژمو دوایی زیندوی بکەمەوە گومانتان دەمێنێ بەخوایەتی من؟.

دەڵێن: نەخێر.

ئەو جار فەرمان دەکاتو بەمشار لە ناوەڕاستی سەریەوە تا دوو لاقەکانی لێك جیا دەکرێتەوەو، دەیکاتە دوو پارچەو لێکیان دوور دەخاتەوە، وە خۆی بە نێوان هەردوو پارچەکەدا دەڕوات، لە دواییشدا بە دوو بەشەکە دەڵێت: هەستەوە.

ئەویش دێتەوە یەك و دروست دەبێتەوەو ڕاست دەبێتەوە وەکو جاران. لە پاشان بانگی دەکات، ئەویش بۆ لای دێت بە ڕوویەکی گەشاوەو دەروشاوە پێدەکەنێ، ئەو جار پێی دەڵێت: ئێستا ئیمانم پێ دەهێنیت؟.

ئەویش دەڵێت: سوێند بەخوا زیاتر دڵنیایم بۆ زیاد بوو لە سەر بیروباوەڕی پێشووم سەبارەت بە تۆ، ئەوجار گەنجەکە دەڵێت: ئەی خەڵکینە لە دوای من دەججال ناتوانێ وا لە کەس بکات.

دەججالیش دەیگرێت بۆ ئەوەی سەری ببڕێت، بەڵام بە مس لە گەردنی تا ئێسقانی چۆلەمەی سینکی دەبەسترێت، لەبەر ئەوە توانای سەربڕینی نابێت، وە دوو دەستو دوو قاچەکانی دەگرێتو فڕێی دەدات، وە خەڵکی وا حیساب دەکەن کە فڕێی داوەتە ناو ئاگر، بەڵام لە ڕاستی دا فڕێ دراوەتە ناو بەهەشتەوە، وە ئەوە شەهیدیەکەی لە هەموو خەڵکی گەورە ترە لای پەروەردگار.

دوای ئەوە مەلائیکەت ڕووی پێ وەر دەگێڕن بەرەو شام لە پاشان دێت بۆ کێوی (إیلیا)، وە لەوێ دەورەی کۆمەڵێك لە موسوڵمانان دەدات، موسڵمانەکان تووشی ناڕەحەتیەکی زۆر توند دەبن. وە خەڵکی لە دەججال ڕادەکەن بۆ ناو کێوەکان.

وە پێشەوای موسڵمانەکان[1] پێیان دەڵێت: چ چاوەڕێی ئەو زێدەڕەوە دەکەن؟! مەگەر بجەنگن دژی تا دەگەن بەخوا (واتە شەهید دەبن)، یان سەرتان دەخاتو ڕزگارتان دەکات لێی.

وە پێشەوای موسڵمانەکان پێش دەکەوێت بۆ پێش نوێژی.

ڕێنمایی یەکانی پێغەمبەرمان (ﷺ) بۆ خۆ پارێزی لە فیتنەی دەججال

١- ناسینی پەروەردگارمان ناسینێکی ڕاستو دروست لە ڕوانگەی ئەو ناوو صیفەتانەی کە لە قورئانو سوننەتدا هاتووەو ئیمان هێنان پیێ بەم شێوەیە.

وە ناسینی صیفەتەکانی دەججال وەك لە حەدیسدا هاتوون.

جا لە بەراورد کردنی صیفەتەکانی دەججال، لەگەڵ صیفەتەکانی پەروەردگار، بۆمان دەردەکەوێت کە دەججال دروست کراوێکی عەیب داری ناتەواوە. بەڵام خوای گەورە دروست کارەو جوانو بەهێزو تەواوە.

بۆ نمونە:

- دەججال هەردوو چاوەکانی عەیب دارنو یەکێکیانی بەتەواوی کوێرە.

بەڵام پەروەردگارمان ئەو عەیبانەی نییە، وەك پێغەمبەر (ﷺ) فەرموی: (إنَّ الدجال أعور وإنَّ ربكم ليس بأعور).

- پەروەردگار جوانەو تەواوە، وەك لە حەدیسدا هاتوە (إنَّ اللهَ جَمِيلٌ يُحبُ الجَمَالَ).

بەڵام دەججال ناشیرینو نارێكو ناتەواوە لە دەمو چاویدا، وە لە ڕۆیشتنیدا، وە لە سەرو قژیدا، وە لە هەموو ڕەفتارو ئاکاریدا.

- پەروەردگار دروستکاری هەموو بونەوەرە، بەڵام دەججال توانای چاك کردنەوەی تەنانەت چاوە کوێرەکەی خۆیشی نییە.

[1] پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: پێشەوای موسڵمانان پیاوێکی چاکەو لە ئەهلی خۆمە (أهل البيت)، لە نەوەی (فاطمة) یە، خوای گەورە لە شەوێکدا ئامادەی دەکات بۆ پێشەوایەتی کردنی موسڵمانان. ناوی خۆی وەکو ناوی من وایە، ناوی باوکیشی وەکو ناوی باوکم وایە. نێوچاوان فراوانە... زەوی پڕ دەکات لە عەدالەتو دادپەروەری هەروەك چۆن پڕ بوو لە زوڵم و ستەم. وە حەوت ساڵ حوکم دەکات. [ئەو پێشەوایە عادلە ئیمامی مەهدیە کە ناوی (محمدی کوڕی عبدالله)یەو لە نەوەی حەسەنی کوڕی ئیمام عەلیە ڕەزای خوایان لێ بێت].

• پەروەردگار دروستکارو مرێنەری هەموو بونەوەرە، بەڵام دەججال ناتوانێت لە یەك كەس زیاتر بكوژێتو زیندوی بكاتەوە، وە بۆ جاری دووەم تواناى كوشتنى ئەویشی نامێنێتەوە !.

• كەس لە دونیا توانای بینینی پەروەردگاری نییە، بەڵام دەججالە یەك چاو خەڵكی موسڵمانو كافر لە دونیا دەیبینن .

٢- پەنا گرتن بەخوا لە فیتنەی دەججال، بە تایبەت لە نوێژدا، وە لە كاتی هاتنیشی.

وەك پێغەمبەر (ﷺ) فەرمانی پێكردوینو لەسەری واجب كردوین كە لە هەموو نوێژێكدا دوای تەحیاتو شایەتمان، پێش سەلام دانەوەی نوێژ بڵێین:

(اللهُمَّ إني أعوذ بك من عذابِ جهنم، ومِنْ عَذَابِ القبر، ومِنْ فتنةِ المحيا والممات، ومن فتنة المسيح الدجال) صحيح مسلم .

واتە: ئەی خوای ئێمە من پەنا بەتۆ دەگرم لە سزای دۆزەخ، وە لە سزای بەرزەخ (گۆڕ)، وە لە فیتنەو ئاشوبی ژیانو مردن، وە لە فیتنەی دەججال. ئیمامی (طاوس) كە لە گەورە تابیعیەكان بوو، وە پەنجا لە هاوەڵانی پێغەمبەری ﷺ بینیبوو: فەرمانی بە كوڕەكەی دەكرد بە دووبارە كردنەوەی نوێژەكەی ئەگەر ئەو دوعایەی تێدا نەخوێندایە [1]!.

٣- لەبەر كردنی دە ئایەتی سەرەتای سوڕەتی (الكهف). وەخوێندنەوەیان كاتی بینینی دەججال.

وەك لە حەدیسدا هاتوە كە پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

*(من حفظ عشر آيات من أول سورة الكهف، عصم من الدجال) أي من فتنته[1].

واتە: هەر كەسێك دە ئایەتی سەرەتایی سورەتی كەهف لەبەر بكات ئەوە لە فیتنەی دەججال پارێزراو دەبێت.

*(من أدركه منكم فليقرأ عليه فواتح سورة الكهف)[2].

واتە: هەركەسێ گەیشت بە دەججال با سەرەتای سوڕەتی كەهفی بە سەردا بخوێنێتەوە.

وە خوێندنەوەی سوڕەتی كەهف بە گشتی زۆر خێرو بەسودە بە تایبەت لە ڕۆژانی جومعە [3].

٤- ڕاكردن لە دەججالو دوركەوتنەوە لێی، چونكە شوبهەو گومانی زۆر دەخاتە دڵی زۆر لە موسوڵمانان و توشی گومڕاییان دەكات پەنا بەخوا. وە پێغەمبەرمان (ﷺ) فەرموویەتی: (من سمع بالدجال "فَلْيَنْأَ عنه" فَوَالله إن الرجل ليأتيه، وهو يحسب أنه مؤمن، فيتبعه مما يبعث به من الشبهات أو لما
يبعث به من الشبهات)[1].

واتە: (هەر كەسێ بیستی دەججال دەركەوتوەو نزیك بۆتەوە، با لێی دووركەوێتەوە، چونكە سوێند بەخوا پیاوی وا هەیە كە دێت بۆ لای دەججال و لێی نزیك دەبێتەوە. وا لە خۆی ڕادەبینێت كە بڕوادارەو بە شوبهەكانی دەججال ناخەڵەتێت، بەڵام كە پێی گەیشت شوێنی دەكەوێت و پێی دەخەڵەتێت، بە هۆی ئەو هەموو شوبهەو گومانانەی كە دروستی دەكات لە دڵیداو ئەو دیاردە سەیرو گەورە نائاساییانەی (خوارق العادە) كە لێیەوە دەر دەكەون[2].

---

[1] بڕوانە شرح مسلم للنووی.

[1] رواه مسلم.

[2] رواه مسلم.

[3] بڕوانە صحيح الجامع الصغير (٦٣٤٦).

[1] رواه أحمد وأبو داود، بڕوانە: صحيح الجامع الصغير وزيادته (٦١٧٧).

[2] كەواتە پێویستە مرۆڤی موسوڵمان دوركەوێتەوە لە هەر شتێك كە شوبهەی تێدابێت وگومانی بۆ دروست بكات لە دین و بیرو باوەڕەكەیدا. وە لەبەرئەوەیە زانایانمان فەرمویانە دروست نییە لای بیدعەكاران (أهل البدع) دابنیشیت و گوێیان لێ بگریت و نوسراویان بخوێنێتەوە. كەواتە وریابەو بە زانیاری و ئیمانی خۆت مەنازەو مەخەڵەتێ .

٥- نیشتەجێ بوون لە مەككە یا مەدینە، چونكە دەججال ناتوانێت بچێتە ناو ئەم دوو شارە بەڕێزەوە. وەك لە حەدیسدا هاتووە.

بەڵام ئەوەی جێگای سەرنجە ئەوەیە كە تەنها نیشتەجێ بوون لەم دوو شارە، نابێتە پارێزەری مرۆڤ لە دەججال، ئەگەر ئیماندارێكی خوا بە تەنها پەرستی ڕاست نەبێت، چونكە كەسانێكی زۆر لە ئەهلی ناو مەدینە لە كاتی نزیك بوونەوەی دەججال لە مەدینە، لە شار دەچنە دەرەوە بۆ لای دەججال و ئیمانی پێ دەهێنن، چونكە ئیمانداری ڕاست نەبوون و مونافیق و دوو ڕوو بوون! كەواتە نیشتەجێ بوون لە دوو شارە پارێزراوەكە هۆیەكی سەرەكی نی یە بۆ خۆ پارێزی لە دەججال، بەڵكو هۆی سەرەكی ئیمان و كردەوەی چاك و زانیاری ڕاستەقینەیە.

دابەزینی پێغەمبەر عیسى (علیه السلام)

وە كات و شوێن و چۆنیەتیەكەی

وە حیكمەت لە دابەزینی ئەو بەتایبەت

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

جا لە كاتێكدا كە پێشەوای موسڵمانان لە پێشیانەوە پێش نوێژیان بۆ دەكات. لەو كاتەدا (عیسى)ی كوڕی مەریەم(U) لە ئاسمان دادەبەزێت بۆ لای منارە سپیەكەی ڕۆژهەڵات (دیمەشق) لە دوو پۆشاكی ڕەنگ كراودا بە وەرسی زەعفەران دوو لەپە دەستەكانی لەسەر باڵی دوو مەلائیكە داناوە كە سەر بەرز كات و نەوی بكات، دڵۆپە ئاوی سافی لە شێوەی دەنكە زیوی شێوە مرواری لێ دەتكێت [1].

---

[1] جولەكە غەزەب لێ گیراوەكان وا بانگەشەو ئیدیعا دەكەن كە عیسا پێغەمبەریان كوشتووەو لەخاچیان داوە، وە گاورە گومڕاكانیش باوەڕیان كردووە بە قسە درۆیەكەیان. بەڵام قورئان بەدرۆی هێناونەتەوەو فەرموویەتی: ﴿وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا (١٥٧) بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا (١٥٨) وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا (١٥٩)﴾ [النساء: ١٥٧-١٥٩]. واتە: بە هۆی ئەو قسەیەشیان كە دەیان وت: بەڕاستی ئێمە مەسیح پێغەمبەری كوڕی مەریەممان كوشتووە، كەچی لەڕاستیشدا نە كوشتوویانەو نە لە خاچیشیان داوە، بەڵكو لێیان تێك چووەو، لەبری ئەو یەكێكی تریان كوشت و لە خاچیان دا كە بەویان شوبهاندوو بەو لێی حاڵی بوون...نەخێر بەڵكو خوا بەرزی كردەوە بۆ ئاسمان بۆ لای خۆی، وە خوا هەمیشە باڵا دەست و دانایە. وە هیچ كەسێك نامێنێت لە جولەكەو گاورەكانی كاتی دابەزینی عیسى ئیللا باوەڕ دەهێنێت پێی پێش مردنی عیسى. [جولەكەكان بۆیان دەردەكەوێ كە درۆزن نەبووەو كوڕی زانیە نییەو پاكە خۆی و دایكیشی، وە گاورەكانیش بۆیان دەردەكەوێت كە عیسا كوڕی خوا نییەو خواش نییە، بەڵكو عەبدو بەندەی خوایەو، تێكڕاش باوەڕ دەهێنن كە نێردراوی خوایە، وە كەس لێی قەبووڵ ناكرێت لە سەر هیچ دینێك بمێنێتەوە جگە لە ئیسلام] وە ڕۆژی قیامەتیش شایەتە بە سەریانەوە.

ئیمامی **ابن كثیر**. ڕەحمەتی خوای لێ بێت . دەفەرمووێت: ((مەبەست بەم ئایەتە ئەوەیە كە باسمان كرد لە دانان بە بوونی عیسى علیه السلام وە مانی ژیانی لە ئاسمان، وە ئەو دادەبەزێت بۆ سەر زەوی بەر لە ڕۆژی قیامەت بۆ ئەوەی ئەوانەو ئەمانە بە درۆ بخاتەوە لە جوولەكەو گاور ئەوانەی ووشەكانیان ڕوون بۆتەوە كە بە یەك دادانو پێچەوانەو هەڵوەشاندنەوەو خاڵی بوونی تێدایە بۆ حەق و ڕاستی، جا ئەو جوولەكانە زۆر زێدە ڕەویان كردوە وە ئەو گاورانەش زێدە ڕەویان تیا كرد، جوولەكەكان خودا لەكە دار دەكەن و تەنقیصی دەكەن بەو بوهتانە گەورەیەی بۆ خۆی و دایكیان هەڵبەست وە گاورەكانیش زێدە ڕەویان كرد لەوەی كە هەندێ شتیان سەبارەت بەو ووت كە تێیدا نییە، جا لە بەرامبەر بەو لەكەداركردنەی جوولەكە گاورەكان لە مەقامی پێغەمبەرایەتی بەرزیان كردەوە بۆ نەقامی پەروەردگاری(الربوبیة)، پاكی و بێ گەردی برزو باڵا لەوەی ئەوان و ئەوانی تریش دەی لێن، پاكی و بێ گەردی بۆ ئەو خوایەی كە تەنها شایەنی پەرستنە بە حەق لاإله إلاّ هو)).

سیفەتەكانی پێغەمبەر عیسى (علیه السلام)

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

وە هەر كافرێك بای (فووی)، یاخود بۆنی هەناسە دانەوەی عیسای پێ بگات یەكسەر دەمرێت، وە بای هەناسەكەی لەو شوێنە دەوەستێت كە بینینی تێدا كۆتایی دێت، واتە چەندە چاوی بڕ بكات ئەوەندەش نەفەسەكەی دەڕوات، وە تا ئەو سنورەش كافران دەمرن لە دەوری.

وە لە نێوان من و ئەودا ـ واتە (عیسى)ـ هیچ پێغەمبەرێك نییە، وە ئەو لەئاسمان دادەبەزێت، جا كە بینیتان بیناسن: پیاوێكی مام ناوەندییە لە نێوان سوری و سپی دا.

لە دوو پۆشاكی ڕەنگ بەرەو زەرد دایە. دەڵێی ئاوی لێ دەتكێ ئەگەر ئاویشی بەر نەكەوتبێت.

وە پێشەواكەی موسڵمانان پاشەكشە دەكات بەرەو دواوە بۆ ئەوەی عیسى ـ علیه السلام ـ بێتە پێشەوەو پێشی دەڵێت: فەرموو وەرە نوێژمان بۆ بكە !.

عیسى دەستی لە ناو شانی ئیمامەكە دادەنێت و پێی دەفەرموێت:نەخێر پێشەوا لە خۆتانە، ئێوە هەندێكیان لە سەر ئەوانی ترتان پێشەواو ئەمیرن. ڕێزی خوایە بۆ ئەم ئوممەتە.فەرموو خۆت پێشكەوە. وە ئیمامەكە پێش نوێژیان بۆ دەكات.

لە ناوچوونی دەججال و جولەكە شوێن كەوتەكانی و كۆتایی هاتنی ئاشوب و فیتنەكەی.

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

لە پاشان عیسى دەیەوێت دەججال بگرێت و بیكوژێت.

وە دەججال حەفتا هەزار جولەكەی لەگەڵەو هەموشیان بەچەك و شمشێرەوە.

وە عیسى لە شارێكی نزیك (بیت المقدس) بەناوی (لُدّ) دەگات بە دەججال، وە بە حەربەكەیەوە بەرەو دەججال دەچێت، وە هەر كە دەججال چاوی بە عیسا كەوت دەتوێتەوە تا دەمرێت، هەروەكو چۆن خوێ لەناو ئاودا دەتوێتەوە[1]، وە ئەگەر لێی بگەڕێت دەتوێتەوە تا دەمرێت و لەناو دەچێت، بەڵام خوای گەورە بەدەستی عیسا دەیكوژێت و بەحەڕبەكەی لە سینگی دەدات تا خوێن بە حەڕبەكەیەوە دەبینێت و دەیكوژێت، لای ڕێگە تەنكەكەی (أفیق) كە شۆڕ دەبێتەوە بەرەو ئەردەن.

وە خوای گەورە جولەكە تێك دەشكێنێت و موسڵمانان سەردەخات بەسەر یانداو دەیان كوژێت. وەهیچ شتێك نابێت جولەكە خۆی لەپاڵ بشارێتەوە نەدار نەبەرد نەدیوار نە ئاژەڵ. وە خوای گەورە هەموو شتێك كە جوولەكە بیەوێت خۆی لا حەشار بدات. دەیهێنێتە قسەو بەموسڵمانان دەڵێت: ئەی (عبدالله)ی موسڵمان، ئەوە جولەكەیەكە لە دوای من خۆی شاردۆتەوە، وەرە بیكوژە.

تەنها درەختی غەرقەد نەبێت كە درەختی خۆیانە، شاهیدیان لەسەر نادات.

[1] چونكە هەر كافرێك بۆنی هەناسە دانەوەی عیسای بگاتێ یەكسەر دەمرێت.

بەچی حوکم دەکات
ئەرك و بەرنامەی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام) دوای کوشتنی دەججال
وە بڵاوبونەوەی ئاسایش و بەرەکەت لە سەردەمی ئەودا

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

لە پاش کوژرانی دەججال خەڵکی حەوت ساڵ بە تەبایی دەژین و ناکۆکی نابێت لە نێوان هیچ دوو کەسێکدا. وە (عیسی)ی کوڕی مەریەم لە ناو ئوممەتەکەی مندا:

١. حەکەمێکی دادپەروەرو، پێشەوایەکی ڕێنماکارو عادل دەبێت .

٢. (محمد) بە ڕاست دادەنێت و لە سەر شەریعەتەکەی ئەو دەبێت.

٣. وە دەجەنگێت دژی خەڵکی لەسەر ئیسلام .

٤. وە خاچ (صلیب) دەشکێنێت[١].

٥. بەراز دەکوژێت[٢]،

٦. سەرانە (جزیة) لادەبات[٣].

٧. وە خوای گەورە لە زەمانی ئەودا هەموو دینەکان لە ناو دەبات، تەنها ئیسلام نەبێت. وە بە قورئانو سوننەت پێشەوایەتیان دەکات وە ڕقو کینەو حەسادەت نامێنێت.

وەکەس نییە پێویستی بە پارە بێت و، یارمەتی و زەکات و خێر وەربگرێت.

وە هەروەها نوێژو سوجدەیەك خێر ترە لەو کاتەدا لە بەخشینی هەموو ماڵی دونیا، چونکە لەوکاتەدا کەس خێرو پارەت لێ وەرناگرێت و کەس پێویستی پێی نیەو ماڵ زۆرە[٤].

٨. وە بانگەوازی تەنها بۆ لای خوا دەبێت.

---

[١] شکاندنی خاچ (الصلیب) بە واقیعی لە لایەن (عیسی)وە ئیعتیقادە پوچەڵەکەی گاورەکان هەڵدەوەشێنێتەوە، کە خاچ بەگەورە دادەنێن، وە زۆربەی خاچەکانیان وێنەی عیسای لەسەر کێشراوە" چونکە وا گومان دەبەن کە عیسی لەسەری لە خاچ دراوە.

[٢] کوشتنی بەرازو لە ناوبردنی، بەدرۆخستنەوەی گاورەکانە کە دەڵێن ئێمە شوێنکەوتەی عیساین لەگەڵ ئەوەشدا بە حەلاڵی دەزانن خواردنی بەرازو زۆر لایەن بەڕێزە بەڵام عیسی (علیه السلام) بە حەرامی دادەنێتت ڕابگیرێت یا بوخرێت، وە بە حەلاڵی دادەنێت بکوژرێت.

[٣] واتە سەرانە ناهێڵێت و لە کەسی وەرناگرێت لە بەرامبەر مانەوەیان لەسەر دینەکەیان بەڵکو یا دەبێ موسوڵمان بن وەیا دەکوژرێن و لەناو دەبرێن. بەو شێوەیە خوای پەروەردگار هیچ دینێك ناهێڵێت جگە لە ئیسلام. وە دوای ئەوە کەس نامێنێت لە ئەهلی کیتاب لەسەر دینی خۆی مابێتەوە تا سەرانە بدات.

[٤] (ماڵ زۆر دەبێت: بە بەرەکەتی خوایی لە پاشان بەهۆی عەدالەتی عیساو نەمانی زوڵم و ستەم و خیانەت. وە بەهۆی دەرکەوتنی گەنجینەو سامانی ناو زەوی، وە هەروەها کەس نابێت پارە وەرگرێ، چونکە خەڵکی دەزانن کە دابەزینی عیسا نیشانەی نزیك بوونەوەی ڕۆژی دواییەو دونیا تێك چوونەو، دونیا بەرەو نەمانە. وە ئەو کاتە تەنها سوجدە بردنێك خێرتر دەبێت لە دونیاو ئەوەش کە لە دونیادایە).

حەج کردنی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام)

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

سوێند بەوەی گیانی منی بە دەستە، عیسای کوڕی مریەم لە (ڕەوحائەوە)[١] دەنگی خۆی بەرز دەکاتەوە بۆ وەڵام دانەوەی بانگی خوا ((کە نیەتی حەج یا عومرە یا هەردووکیان بەیەکەوە)).

واتە دەڵێت: {(لبيك حَجّا أو عمرة) (لبيك اللهم لبيك، لبيك لا شريك لك لبيك)}[٢].

پلەی ئەوانەی هاوەڵێتی ئەو دەکەن

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

لە پاشان قەومێك دێن بۆ لای عیسی(علیه السلام) کە پەروەردگار پاراستبونی لە دەججال، وە عیسی(علیه السلام) دەست دەهێنێت بە دەم و چاویاندا و پلەو دەرەجەی خۆیان پێ دەڵێت کە لە بەهەشتدا دەستیان دەکەوێت.

دەرکەوتنی یأجوج و مأجوج

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

وە لەو کاتەدا خوای گەورە وەحی دەنێرێ بۆ عیسا پێی دەفەرموێت: من بەندە گەلێکی خۆمم کە (يأجوج ومأجوج)ە دەرخستون، کە کەس توانای جەنگ کردنی نییە بە رامبەر ئەوان، لە بەرئەوە بەندە موسڵمانەکانم بدە پاڵ کێوی (طور) و لەوێ بیان شارەوەو پەنایان بدە.

وە خوای گەورە (يأجوج مأجوج) دەنێرێت، کە لە هەموو بەرزیەکەوە شۆڕدەبنەوە دێن بەپەلە لە سەرەتاکەیان بە دەریاچەی (طبريە)دا دەڕوات وەکەمێ ئاوی تێدایە هەمووی دەخۆنەوەو کۆتایی پێدێنن. وەکە کۆتاییەکان دەگاتە سەر دەریاچەکە دەڵێن: جاران ئێرە ئاو بوو! !.

لە پاشان دەڕۆن تا دەگەنە کێوی (خەمر) لە بیت المقدس، وە دەڵێن:خەڵکی سەر زەوی کەس نەماوە، هەموومان کوشتن، دەی ئەمجار با ئەهلی ئاسمان بکوژین، وە بە تیروکەوانەکانیان تیر دەگرنە ئاسمان. بەڵام خوای گەورە سەرەو خوار دەی گەڕێنێتەوە بۆسەر خۆیان بە خوێناویەوە. وە پێغەمبەر عیسا لەگەڵ هاوەڵانی هەر لە کێو گیر دەخۆن و تەنگیان پێ هەڵ دەچنرێت، تا وایان لێ دێت لە برسان و پێویستی یان سەرە گایەك بۆ یەکێکیان باشترە لە سەد دیناری ئەمڕۆ بەلای یەکێك لە ئێوە.

وە عیسا پێغەمبەرو هاوەڵانی بە مل کەچی و موحتاجی یەوە داوا لە خوا دەکەن ڕزگاریان بکات لەو تەنگانەو ناڕەحەتیە، وە ئەو قەومە دڕندەیە کە (يأجوج و مأجوج)ە لەناو بەرێت.

وە خوای گەورەش وەڵامیان دەداتەوەو کرمی ناو لووتی وشترو مەڕو ماڵاتیان بۆ سەر گەردنیان دەنێرێت و تێکیان دەشکێنێت و کەلاکە کەیان دەکەوێت. وەکو یەك کەس بکەوێت. هەموویان تێکڕا بەیەکەوە بە هیلاك دەچن.

---

[١] **شوێنێکە لە نێوان شاری مەدینەو دۆڵی(الصفراء) لە ڕێگای مەککە.**

[٢] (لبيك اللهم لبيك لاشريك لك لبيك، إن الحمد والنعمة لك والملك ،لاشريك لك).

واتە ئەی (الله) وەڵامی تۆ دەدەمەوەو داواکاریەکانت بەجێ دەگەیەنم و، فەرمانەکانت جێ بەجێ دەکەم بە بەردەوامی و پابەند دەبم بە گوێڕایەڵی تۆ جار لە دوای جار .

لە پاشان پێغەمبەر عیساو هاوەڵانی لە کێو دادەبەزنە سەرزەوی، بەڵام شوێن بستێکیشیان دەست ناکەوێت ئیللا بۆگەنی و کێم و زوخاوی لاشەی یأجوج و مأجوج پڕی کردووە.

دیسان جارێکی تر پێغەمبەر عیساو هاوەڵانی لە خوا دەپاڕێنەوە کە لەو بۆگەنە ڕزگاریان بێت خوای پەروەردگاریش باڵندەی گەورە دەنێرێت کە ملیان وەکو ملی وشتر درێژو گەورەیە.

وە باڵندەکان لاشە بۆ گەنەکان هەڵدەگرن و دەیانبەن لە شوێنێکی چۆڵەوانی چاڵدا فڕێیان دەدەن کە خوا مەبەستیەتی لەوێ فڕێ بدرێت.

لە پاشان بارانێك دەبارێت کە هیچ ماڵێکی کۆچەریو شاری نا مێنێت ئیللا دەیچێتێو زەوی تەواو دەشواتەوەو وەکو ئاوێنەی لێ دێت.

ژیان خۆشی دوای کوشتنی دەججال و لەناو چوونی یأجوج و مأجوج

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

دوایی بەزەوی دەوترێت: بەرهەمەکەت بڕوێنەو بە رەکەتەکەت بگەڕێنەوە بۆ خەڵکی.

لەو ڕۆژەدا کۆمەڵێك لە یەك هەنار دەخۆن و بەشیان دەکات و توێکڵەکەشی بەشی سێبەریان دەکات وە بەرەکەت دەخرێتە ناو شیرەوە، تا وای لێ دێت وشترێکی تازە زاو بەشی کۆمەڵێکی زۆر شیر دەدات. وە مانگایەکی تازە زاو بەشی هۆزێك لە خەڵکی دەکات. وە مە ڕێکی تازە زاو بەشی کۆمەڵێك خزم دەکات وە گا بەوەندەو ئەوەندە پارەیە دەبێت.

وەووڵاخە بەرزە بە چەند درهەمێك دەبێت، وە خۆش ترین ژیان دوای مەسیحی دەججالە.

ئاسمان ئێزن دەدرێت بە باران و زەویش بە ڕووەك، وە ئەگەر بێتو دەنکە تۆوێك فڕێ بدەیتە سەر بەردێکیش هەر دەڕوێت. وە هیچ کێشەو ناکۆکی و ڕق و کینەو حەسودی نامێنێت.

وە ژەهری هەموو خاوەن ژەهرێك هەڵدەگیرێت و لێی دەسێندرێت.

وە ئەمن و ئاسایش لە زەویدا بڵاو دەبێتەوە تاوای لێدێت شێرو وشتر، وە پڵنگ و مانگا، وە گورگ و مەڕ بەیەکەوە دەلەوەڕن و منداڵانیش گاڵتە بە مار دەکەن و ئازاریان نادات. وە منداڵی بچوك دەست دەبات بۆ مار بێ ئەوەی پەلاماری بدات و زیانی لێ بدات.

کیژۆڵەی بچوك ڕاوی شێر دەنێت وە شێرەکەش ئازاری پێناگەیێنێت. وە گورگ لەگەڵ مەڕدا وەکو سەگی پاسەوانی لێ دێت بۆی. وە زەوی پڕ دەبێت لە سەلامەتی، هەروەکو جام پڕ دەبێت لە ئاو.

وە خەڵکی یەك بیروباوەڕو بانگەوازیان هەیەو، جگە لە (**الله**) هیچ شتێك ناپەرسترێت، وە شەڕو جەنگ نامێنێت.

فەترەی مانەوەی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام) لەسەر زەوی دوای دابەزینی. وە مردنی ئەوو، برِوادارانیش دوای خۆی

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

وە عیسی (علیه السلام) چل ساڵ لە زەویدا دەمێنێتەوە دوایی دەمرێت و موسڵمانان نوێژی لەسەر دەکەن.

وە لە کاتێکدا کە ئەوان لەو حاڵەتەدان. خوای گەورە بایەکی سارد هەڵدەکات لە شامەوە، وە بایەکە لە ژێر باڵیانەوە بۆیان دەچێت و هەرچی برِواداری ژن و پیاو هەیە روحیان لەبەر دەچێت.

وە هیچ یەکێك نامێنێت کە ئیمانی لە دڵدا بێت ئیللا بایەکە دەیگرێتەوەو روحی دەکێشرێت، وە ئەگەر یەکێکیان لەناوجەرگەی شاخێکیشدا بێت هەر دەیگاتێ و روحی دەکێشێ.

رِۆژی دوایی بەسەر کێ دا دێت و دونیا بەسەر کێ دا خەراپ دەبێت ؟

پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی:

وە خراپترینی خەڵکی دەمێنێتەوە کە بۆ خراپە لە باڵندە خێرا ترو، لە شێرو پڵنگیش درِندەترن. هیچ چاکەیەك بە چاك نازانن و خراپەش بە خراپە دانانێن. وە شەیتان بە شێوەیەك خۆی نیشانیان دەدات و پێیان دەڵێت: ئەرێ وەڵامم نادەنەوە؟

وە ئەوان لەسەر ئەو حاڵەتە شیرك و خراپەیەش رِزق ورۆزییان زۆر دەبێت و، ژیانی ماددیان زۆر باش دەبێت. وە ژن و پیاویان جیماعی یەکتر دەکەن وەکو گوێ درێژ بە ئاشکراو بێ شەرمانە.

وەبەسەر ئەواندا کە خراپترینی خەڵکین دونیا تێك دەچێت و رِۆژی دوایی دێت.

ئەو کاتە فوو دەکرێت بە کەرِەنادا (الصور)، جا هەریەکێ ببیستێ ملی دەسورِێنێو رووی تێ دەکا، وە یەکەم کەس کە دەنگی فووەکە دەبیستێت پیاوێکە حەوزی وشترەکانی بە قورِ چاك دەکات، لە هۆش خۆی دەچێت و دەمرێت و خەڵکیش دوا بەدوای ئەودا.

دوای ئەوە خوای گەورە بارانێکی لاواز دەبارێنێت لە ئاسمان کە دونیا ساماڵەو هەوری لێ نییە.

وە لە بارانەوە لاشەی مردووەکان دروست دەبنەوەو لە پاشان کە فووی دووەم کرا بە کەرِەنادا هەموویان زیندوو دەبنەوەو هەڵدەستنەوە:

هەر وەك خوای گەورە دەفەرموێت:﴿ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُم قِيَامٌ يَنظُرُونَ﴾ (الزمر:٦٨).

لە پاشان دەوترێ: ئەی خەڵکینە وەرن بۆ لای پەروەردگارتان. خوای گەورە دەفەرمووێ: ﴿وَقِفُوهُمْ إِنَّهُم مَّسْئُولُونَ﴾ (الصافات: ٢٤).واتە: رایان گرن ئەوانە لێپرسراون و پرسیاریان لێ دەکرێ.

لە پاشان دەوترێ: نێردراوی دۆزەخ دەرکەون (دەربهێنن) دەوترێت: لە چەند؟.

لە وەڵامدا دەوترێت: لە هەر هەزارێك (٩٩٩) نۆسەدو نەوەدو نۆ کەس ئەهلی ئاگرەو دەریان بێنن.

وە ئەو رِۆژە رِۆژێکە منداڵ سەری سپی دەبێت ﴿يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا﴾ (المزمل: ١٧).

وە ئەو ڕۆژەیە كە ﴿يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ﴾ (القلم: ٤٢).

واتە پەروەردگار قاچی شیاوو لایەقی بێ وێنەی خۆی هەڵدەكات، بۆ ئەوەی بەندە ڕاستە خواناسەكان جیابنەوە لە خوانەناسەكان.

لە كۆتاییدا دەڵێم:

مژدەی سەركەوتنی موسوڵمانان بە هاتنی مەهدیو دابەزینی پێغەمبەر عیسی (علیه السلام) **:**

- **هاندەرمانە بۆ زیاتر تێكۆشان لە پێناوی خواو بڵاوكردنەوەی دینەكەی.**
- **نەك بە پێچەوانەوە :**
  - **پاڵپێدەرەوەمان بێت لە چاوەڕوانی هاتنی ئەو دووانە و،**
  - **بێ ئومێد كەرمان بێت لە گەڕانەوەی عیززەت بۆ ئیسلام پێش ئەو كاتە.**

والحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله

(الخميس- ٢٤ ربيع الثاني- ١٤٢٣هـ)

جارێكی تر بە پشتیوانی خوای گەورە چاووم خشاند بەم كتێبە جوانەدا

لە ڕۆژی ٣ / ربيع الأول / ١٤٢٩ كۆچی

==

داواكارین لە دوعای خێر بێ بەشمان مەكەن

سایتی فەرموودە

www.fermude.com